

پازار ایرتسی

فی ۶ شوال سنه ۱۳۲۸

وفی ۲۷ ایلول سنه ۱۳۲۶

جمعیت علمیة اسلامیه نك ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :

فاتح مجیز درسماملرندن

استانبول مبعوثی

مصطفی عاصم

سرمحرر :

فاتح مجیز درسماملرندن

توقاد مبعوثی

مصطفی صبری

مدیر مسئول :

مکتب قضاة معلملرندن

کایسلی منیر

مندرجات

ادبیات	جمعیت علمیة اسلامیه	بالموم علمایه خطاباً قلمه (
نظیره . . . . . طاهرالمولوی		آلنان بیاننامہ دن مابعد : (
قصیده سحر برای آسمان ثنای پیغمبری . . . . . سعودالمولوی		اون بش، اون آلتی سنه اول
قطعه لر . . . . . طاهرالمولوی	ع . خبری	یا زلش اثرلر مدن
هرسکلی عارف حکمت بک مرحومک غزله نظیره . . . . . سعودالمولوی		اغاض اکلتیور می ؟
متفرقه	م . صفوت	بیان الحق غزله سنه . . . . . محمد توری
طرابلس علماسندن رشید رضا افندی بک نطق		

نسخه سی ۱ غروشدرد

آبونه اجرتی (پوسته اجرتیهله برابردر)

ممالک اجنبیه ایچون :
۲۰ . ۶۰ مرائق
» ۱۰ . ۳

استانبول وولایات ایچون :
بر سنه لکی ۶۰ غروش
النی آیلنی ۳۰ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدلر

قارئلرمنزه

اکثر مقالاته آیات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلش بولندیفی نظراعتبارہ آلله رق رعایتسزلکیده بولنلما می رجا اولنور .

محمد رفیع

درسماعات

محمود بک مطبعه سنده طبع اولنشدرد

استنادلری اعتباریله احوال ممکناتدن بحث ایله مقصود، بو استنادی جمیع مسائلده ملاحظه دکل؛ بلکه الله تعالی یه استنادلری جهتیه ممکناته عارض اولان احد. الدن عبارتدر. چونکه بوقنده مبحث عنها اولان ممکناتک احوالی بر طاقم احوال مخصوصه معلومدر، که ممکناتک اوزرینه فیضان ایدن احوال، ممکناتک قدرت الهیه دن متأثر اولسیله حاصلدر دبییه حکم اولور، بو حکمده ممکناتک جناب واجبه احتیاجلرندن ناشیدر.

بو صورتده احوالک ممکناته عروضا الله تعالی یه احتیاجلرندن اشئت ایتش بولور.

علامه نك سوزی بوراده بتدی؛ بنده دیرمکه: صاحب موافقك، قاضی ازه ووی یه ابتدکی اعتراضلرك ایکنجیسی وارد ایسه ده برنجیسی دکلدر. چونکه بوقنده بونلردن بحث یوریده کچدیکی کبی یا استطراد یا حکایه و یا خود مبدئت حسنیله در، بومبادی ده بذاتها امور بنیه دن اولمدینی جهتله دیگر برعلمده مسائل اوله رقده مثبتدر. بو علمك نه کلامدن اعلا اولسی، نه ده اومبادینك، بر علم شرعیده بیانی واجبدر. بناء علیه کلامدن اعلا علم شرعینك عدم ثبوتیه او مبادینك، علم شرعیده بیان اولنماسی لازم کلدیکی کبی شرعی اولیان علمده نه بیان ایدلمسی لازم کلز.

نصوح افندی زاده:

ع. ضیری

«اغاضر اکنیورمی؟»

یوقسه

نشر شناعت، افساد اخلاقی؟»

رمضان شریفك صوك كونلرنده بك اوغلنده...
قومبانیه طرفندن «اغاضر اکنیور» نامنده کی کویا

نقطه نظرندن علم بیعیده بحث اولمغه لایققدر. بناء علیه مسائلندن اوله رق طبیعیده بیان ایدیلورده مبادیسندن بولمغه الهیده بیان ایدیلور. الهینك مرتبه سی بوندن بیوکلر.

بعض دفعه او مبادی هانکی علمك مبادیسی ایسه اوعلمده میندر. فقط شویله بر شرط ایله مشروطدر. هم او علمك جمیع مسائلنه مبدأ اولیه جق همده کنیدیسی اوزرینه توقف ایدن مسئله ایله ده بیانی اولمیه جقدر اگر بیان ایدیلجك اولورسه دور لازم کلیر. بو صورتده بر اعتبار ایله ده مسئله اولور:

مسائل هندسه نك اکثریسی، (امرك، وجوب ایچون اولسی) مسئله اصولیه سی کبی. چونکه بو اصول مسئله سندن اولدینی کبی (شرائطه مقرون عات متعديه بولنجه قیاس ایله عمل مجتهد اوزرینه واجبدر) مسئله اصولیه سنكده مبدأیدر، بونك وجوبی ده «فاعتبروا...» نظم کریمیه ثابتدر، تفصیلی کتب اصولیه ده در.

اربابنه معلومدر که شو قسمده (مبادیسی اولدینی علمده بیانی خصوصی) مبادی مسئله اوله رق بحث اولنمدینی صورتده بو بحث موضوع علمه رجوعی واجبدر؛ تا که او مبادی مسائلندن ده اوله بیلون. بزم مانحن فیه ایسه (جناب واجبه عدم استنادلری اعتباریله احوال ممکناتدن بحث) بو قیلدن دکلدر. بنابرین علم کلامك مبادیسی بیان، علم اعلی و یا خود و ادناده اولمغه او مبادینك قواعد شرعیه یه محالفت ایتیان دلیل قطعی ایله اثباتی محققدر.

هر نه قدر اونك بیان اولدینی علم علوم اسلامیه دن دكلسه ده! علی الاطلاق احوال موجوددن باحث علم الهی کبی.

شو قالدیکه:

شرح صحیفندن اکلایشلان معنی: جناب واجبه

بو باده عهدده مزه ترتيب ايدن وظيفه اولاً خلقى مشروطيته ايصنديرمى ، مشروطيتى اهالى به سوديرمك ايچون اوغراشلدننى برزمانده بوقيل اويونلرى كورنلر مشروطيت بوندن عبارتتى ايتمش ؟ دينلرده ايچمزه بولندينى بر وقته خصوصيله بتون ملت اسلاميه نك بربرينه صساريله جنى بر صبرده دينى . وطنى سسون مسلمانلرك يوركلرنده عادتاً برياره اچه جق اولان بو كې شناعته بردها مساعده ايدلامك ايچون بو باده مرجع جاندنيك نظر دقتنى جلب ايتكد در .

ثانياً اوروپادن مملكتيمزه ياغوب كلان زلاتلردن بر نبذه بحث اياه زواللى اهاليمزى ايضا ايتمكد در : اوروپادن شيمديك مملكتيمزه كيره بيان برشى وار ايسه اوده انجق اهاليمزى صويق صويه بيلمك ايچون مشروع ، غير مشروع بر وسائطدن عبارتدر ديرسهك مبالغه ايتمش اولمىز . اقتصاداً بو باده ايتديكمز ضررلر عائد مباحثى دكر بر مقاله به راقورم .

شمى بو مناسبتله اخلاقچه بزه مضر اولانلردن بحث ايدمك . بزم بو مملكتيمده بلديه ليمز مفاس اولديغندن اعمار بلده ايچون مشروع غير مشروع نه قدر وسائط وارايمه مراجعت ايدمك پاره كلسونده اهالينك اخلاقى نه اولورسه اولسون ديور . بو باده بلديه لرك طوتدينى يول مسكنى ، اعمار سكه ني تدبير ايتمكدن بشقه برشى دكلدر .

مع هذا بو يوزدن اك زياده كوزمديه جك اولان اسائش عمومى بيله بعضاً مختل اولمق درجه لرينه قدر كليور . وبعض طرفلردن ديوان حربلردانسانلر سوق اوليور .

بونه در عجباً !! بوندن نه قرانه جغز ؟ بر كرده وشونه لم اخلاق عموميه نك بوزولمسندن بشقه بونلر نه به خدمت ايدم بيلورلر ؟ اوروبانك هيچ بر كوشه سنده رواج دكل حتى ير بوله ميان شامتلر بو مملكتيه كلوب ير بوليور !!

عبدالحميدك زمان سلطنتنده اكلنجه اوله رقى اچيق چيلاق قادينلر وينسانديغنى مصـور اولان بر اويونك موقع تماشا به وضع اونه جغنى مشعر بر ورقة آلدق . ورقة ده دنيا يوركه : بتون جهان اسلاميتى شناعتيله لكه ليه جك براويونك ... قومپانيه سى طرفندن اوينايه جغنى خبر ائدم بو يالكمىز اذواق سفاقتنه مبتلا اولانلر ارمه سنده قاله جق بر مسئله دكلدر . بناءً عليه حقيقتيه وقوف پيدا ايتك ايچون بهمه حال تماشا ايدلمسى لازمكلىر .

خلاصه يازديغمز شو ورقة اوزرينه اساساً بيلديكمز وطويديغمز بر اويون اولمى حسيله اهميت ويرمك ايسمه نك ايسه ده ينه سوزينه وكوزينه ايناييله جق بر ذاتى كوندرمكه اهمال ايتـرك . نز كوندرديكمزه نه قدر ممنون قالدق ايسه كيدن ذاتده بر مسلمان مملكتيمده سراپا بـبتون اچيق بر صورتده مدنيت ، ترقى پرده سى التنده اچيم . صاچيق قادينلرك بر تياترو سكه سنده عرض اندام ايدم بيله جكسه شمدى به قدر احتمال ويرمديكندن نهايت درجه ده پشيمان اوله رقى انجق بر چاريك ساعت قدر جبر نفس ايله طوره بيلدكدنصكره عودت ايتمش فى الحقيقه بو اويون مملكتيمزه برنجى دفعه اوله رقى موقع تماشا به وضع اولمىدى . اولجه بو اويونك ماهيتى حقتنده الديغمز خبرلر ناقص اولغله برابر تأسفدن كيرو طورولما مشيدى . مع هذا بردها موقع تماشا به وضع اولنميه جغنى السنه عامده كى لغنتلردن ، نفرتلردن استبدال ايتمش ، اداره عرفيه ايله اداره اولنان بر مملكتيمده غلبان افكاره باده اوله جق بويه بر اويونك بردها اوينايه جغه احتمال ويرماش ايدك .

هيات كه او تصورلر ، او دوشونجهلر بتون مناسيله برخليادن ، بررؤيادن عبارت ايتمش !! چونكه ينه اوينا دلدى !! هم رمضان شريفده !! بز يونى اويندانلره چوق كورماكله برابر تماشا كرانه ده چوق كورمىز . تجربه يواره قباغنى بولور (!)

بویله ردالتلر ایله کوز آشنالغی اولانلر بیه مملکتک
اخلاقنی . آدابنی صیانهٔ بوکبی شاعتلری - کبزی اولدینی
حالده - منع ایدرلر ایسه عجبا بزم مملکتک بوکبی
منوعیته احتیاجیمی یوق ؟ یوقسه بزم حریمز اوروپا
حریتدن دها سربست می اولمی در ؟ اخلاق اسلامیہ
آداب دینیہ نظر دقتہ التاملی میدر ؟ اشته بو سؤاللرک
ایرادینه بتون وارامیز ایله حقمن اولدیغنی بیلمدیکمز
ایچون صورارزک : بر اسلام مملکتدہ بویله مغایر مشروع
واسلام اویونلرک هیچ اوینہ ادلامسی لازمکلرکن بو
اوینانہ حق اویونلر ، تیاترولر وسائرہ هیچ برقاعده
تابع اولمیه جقمی ؟ و اولمیه جقمیدر ؟ یوقسه بزمک اوغلی
جهتنی مالک اسلامیہ دن عد ایتیمه جکمی بز ؟
بز دها طوغربسی بر قاج کسه نک بو یوزدن
تجارت ایدہ جکی ملاحظہ سیله بویله آداب ملیہ مغایر
شیلرله کنجلیرمزک ، چوجقلمیزک اخلاقنی بوزدرمغه
بردلو راضی اولمیز .

بو باده دیمزک و قانون اساسینک بخش ایتدیکی
سربستیدن بالاستفاده هیچ بر زمان یازمقدن وسویشکدن
جکمنیز !! فقط بالکزیازمق ، سوبلک فائده ویرمیه جکمی
دوشوندبکمز ایسون نوینی اموریمزدن رجا ایله
دیرزک : اشته بو « اغماز کلنیور » تیاتروسی بومملکتده
بر جنایتدر . اوت جنایتدن بشقه هیچ برشی دکلا .
بونلری منع ایتمک دکل حتی آداب عمومیه نک بیه
آیاقلر آلتنه الدیغنی کورن دیکر مشروطی حکومتلرک بو .
کیلره ویردکلی جزالردن بولرمده ویردک جزالندیر -
ملی در . یوقسه بو حال مملکتی ایولکه کوتورمکدن
زیاده فبالغه سوروکلر .

فی الواقع ایشک ایچنده دور سابقده عبدالحمیدک
یابدینی (۱) بر شاعتی شته کبسترده عبرت آلمق ایچون
اوینادیلان بر اویون ایمش . فقط عجبا عبدالحمید بونی
یابدیمی ؟ یابدیسه کیملر کورمش ؟ برکره بویله شاعتی

اسپانیادن بشقه هیچ بر یرده تجویز ایدلیان بر
بوغا کورده شی چکلرده مملکتهمزدده هم یر بولدی ! هم
رغبت بولدی ! همده کمال موفقیتله اجرا ایدلدی ! حتی
علیمنده کوریلان اوقدر جریانلره قارشى یاییلان تشبثات
دخی نمرده سز قالدی !

بز بو باده نه کسه نی تخطئه ایتمک نه ده کسه نک
علیمنده بولمق استه میز فقط مقدرات ماتى الله الانلردن
رجا ایدرزک ددرلیمزه بر چاره بولسونلرده هم شو
شو فقیر مملکتی مشروع نامشروع برطاقم وسائط ایله
صویولمقدن قورنارسونلر همده هنوز اخلاق فاضله
اسلامیه سیله تمیز ایدرک بسبتون بوزلیان اخلاقزى بویله
برطاقم فسالقر ایله بوزولمقدن محافظه بیورسونلر .
اشته بتون املاریمز ، بتون آرزومز بو دائرده جولان
ایتمکده در . حالبوکه اوروپالیلر بوزولمش اولان اخلاقنی
بیله بسبتون بوزولمقدن صیانت ایچون بویله شیلری منع
ایتدکلرینی کوریوروز .

مثلا چکلرده اوراق حوادثده کوردیکمز وجهله
المانیاده بر جبالقر جمعیتی کشف ایدلمش . بوجمیت
کرچه شمذیک مخفی ایسه ده فکرلری ، پروغراملری
انسانلر اوله هر طرفنی ستر ایدهرک البسه علائقی ایله
مقید اولمقدن ایسه حیوانلر کی چبلایق از لرق
یشایه بیله جکمی امکان داخنده کوردرک بتون انسانلری
چپلاق یایمغه چالشمق ایمش (!) بو آدملر اجتماعلرنده
بسبتون آچیق صاجیق اوله رق اجتماع ایدرلر ایمش ،
بوجمیتی المانیہ حکومتی کشف ایدر ایتمز صورت
قطعه ده منع ایتدی . عجبا سبب نه ایدی ؟

اوروپالیلر ایسه بویله بز برینه هر طرفنی کوسترمکدن
توق ایتسه لرده آنجق رسمی اوله رق توق ایدرلر
مع هذا بر حماہ یاخود بر قاپلیجه یه کیرمک یز مکه سه
آنلرده پیشته مال فلان عادت یوقدر . هرکس آچیق
صاجیق کزه بیلور . بر درجه یه قدر کوزلری ده ایشقدیر .

عبدالحمیدك یادیغنی نه کورن اولدی ! نه ده ایشیدن !
اوحالده یایسه بیله کندیسنه عائد بر مضرت اوله بیلردی .
انجق کندی عالیه سی آره سنده قاله بیلردی . فقط بونی
تقلید ایدنلر اشته عبدالحمیدك یادیغنی - که بزجه محقق
دکدر - بر شناعتی تکرار ایتش اولدقلرندن بر کره
بو مسئله ده عبدالحمیدك رینه قائم اولیورلر . برده بویله
بر شناعتی بر تیاترو صحنه سنده موقع تماشایه وضع ایتش
اوللری حسبیله بتون عالم انسانی بواکانشریک وبویوزدن
اخلاق عمومیه نك بوزولمسنه خدمت ایدیورلر .

بز بو سوزلری یازمقدن مقصدمیز نه عبدالحمیده
طرفدارلق نه ده عبدالحمیدی تبرئه ایتمک استمدیکمیزی
قارئین کرامه اخطاره لزوم کورمیز . یالکیز شونی
سویلك ایسترزکه بوملت عبدالحمیدی خلع ایتدی بو
ملتک مقدراتی انک اللهه بازیچه اولمقدن قوتاردی
آرتق بز آنک یادیغنی تکرار ایله آنک رینه قائم
اولق ایستیمه لم .

م . صفوت

محترم بیان الحقه

معزز وطنمیزك انجریسنه صوقیلوبده بتون ثروتی ،
تجارتی ، زراعتی الله ایتک ایچون وار قوتلریله
جالیشان اجنبیلر مملکتیمزده آجدقلری مکتبلریله بزم
بتون میلتمیزی ده کندیلرینک ایتک ده طوضریسی
بر طاقم مسلمان چوجقلرینی تا چوجوقلقدن زهرله مک
ایچون الدن کلن غیرتی دریغ ایتیورلر . بو حاله ایسه نه
مطبوعاتیمز ، نه ده مملکتیمزده کی جمعیات خیرییه بی طرف
قاله رق سکوت ایدیورلر . دور استبدادده بزم
مملکتیمزده امر تدریس وتدرس اوقسدر سربست
اولدیفندن بعض کسه لر چوجقلرینی اجنبی مکتلرندن
تحصیل ایتدیریورلردی . بوکاده بر درجه یه قدر مملکتیمزده

تحصیلک نقصاننه مبنی سکوت ایدیورلر وهر نه فیکره
مبنی ایسه استبدادده بویله شیلری منع ایدیوردی .
عجبا بتون اجنبیلر احق ، جاهل ، دوشونجه سزده
بزمی عاقلز ؟ عجبا سربستی تدریسک بودرجه رینه قدر
ایلریله مک ملتک ، وطنک ایولکنه می خدمت ایده جک ؟
یوقسه بویله شیلر وطنمیز ایچون مضر اولان شیلردن
دککدر ؟ انسان ممالک اجنبیه ده کی مسلمانلرک حائنه
باقیورده کندیسنی حیرتله قایدیریور . بکن سنه لرده
بر قاق عثمانلی ضابطک فاس ممالکنه قاجوبده فاس
اوردوسنه کیردیکی زمان نه ولوله لر قویاردقلرینی بز
خاطرلیه میورمی بز . روسلر دکل عثمانلی مملکتندن کلان
بر معامی حتی بر کتابی بیله مسلمان مکتبلرینه قبول
ایتدیریور ؛ عجبا بر عثمانلی بورادن قالقوبده تونسه ،
جزائر کیده رک اوراده مسلمانلرک کوزینی آحق ایچون
بر مکتب یایه جق اولسه قابل و ممکن اوله بیلریم ؟ عجبا
بز نیچون میلتمیزی بو قدر ایاقلر التنده ازه جک اجنبیلره
بتون مالیمیزی ، ملکیمیزی قایدیریغمز کی میلتمیزی ده
محو ایتدیره جک درجه تنزل ایدیورلر . بونلر طبیعی
کندی ایپارینی بویامق ایچون اللرندن کلان همقی صرف
ایدیورلر . بز نیچون بونلره قارشى بر وضعیت الله رق
کندی میلتمیزی محو ایتدیرمامک ایچون الدن کلانی
دریغ ایدیورلر . بتون مطبوعات عثمانیه بو باده سکوتی
اختیار ایتشلر . هر برینک بو خصوصه دائر اغزلری
قیانمش طاش کی طوریریورلر .

بز بو باده لازم کلان همقی محترم « بیان الحق » دن
بکلرکن بو خصوصه دائر بیان الحقده برشی کورده میورم
معارفک مکتبلره دائر صرف ایتدیکی همت کوزمیزک
اوکنده طوریریور . اگر معارف مکتبلرینک تحصیلی
نقصان ایسه بز بوگون مشروطیتله اداره اولنور
بر حکومت مالکیز . یازم ، سویلیلمده ملتک معارف
ایچون تخصیص ایتدیکی مبلنی لایقیله صرف ایتدیرم .